ՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Դ. ՏԱՐԻ, Թիւ 7, Յունիս 2021

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ ՊԱՏԳԱՄԸ

ՉՓԱԿԵՆՔ ՀՈԳԻԻՆ ԱՉՔԵՐԸ

Քրիստոսի իմաստուն խօսքերէն մէկը գեղեցկօրէն կը հնչէ մեր ականջներուն՝ «Աչքն է Մարմնին ճրագը»: Արդ ի՞նչ է ճրագը առաջին հերթին, եթէ ոչ ան՝ որ լոյս կու տայ, կը լուսաւորէ մեր ճանապարհը, որուն օգնութեամբ մթութեան մէջ ամէն ինչ կը տեսնենք:

Ա՛րդ, մենք ի՞նչ բանով աւելի մտազբաղ ենք, առաւելաբար ի՞նչ կը տեսնենք: Այսօր մեր դիմաց ծանրացող դժուարութիւնները եւ մարտահրաւէրները կը տեսնենք, եւ կը կարծենք, որ այդ բոլորին դիմաց մենք առանձին ենք, կը կարծենք որ Աստուած մեր կողքին չէ, մեզի հետ չէ:

Յաճախ այն կարծիքը ունինք, որ մենք միակ անձերն ենք, որ կը չարչարուինք եւ Աստուած մեզ լքած է: Մինչդեռ, Աստուած Ի՛նք կը չարչարուի մարդուն հետ: Բոլորս ալ գիտենք, որ Աստուած Իր Միածին Որդիին միջոցով խոնարհեցաւ եւ մարդացաւ, մարդուն հետ եղաւ եւ մարդուն համար չարչարուեցաւ, երբ մարդը կարիքը ունէր Իրեն, երբ մարդը մեղքի տիղմին մէջ ընկղմած էր:

Պօղոս առաքեալ կը հաստատէ. «Ժառանգորդներն ենք Աստուծոյ, ժառանգակից՝ Քիստոսի. Եւ իր չարչարանքներուն մասնակից կ՚ըլլանք, որպէսզի իր փառքին եւս մասնակից ըլլանք» (Հռ 8.17):

Այո՛, Աստուած կը չարչարուի մարդուն համար, որպէսզի մարդը իր փառքին հասցնէ, հարազատ փարախը առաջնորդէ, որպէսզի մարդը վերջապէս Իրեն մօտեցնէ:

Եկէ՛ք հարց տանք մենք մեզ. որու՞ն առջեւ մեր սիրտը կը բանանք երբ դժուարութիւնները կը շրջապատեն, եթէ ոչ՝ միայն Աստուծոյ: Ո՞վ կարողութիւնը ունի մեր վէրքերը բուժելու: Որո՞ւն կրնանք նայիլ, երբ կարիքը կը զգանք մխիթարութեան, եթէ ոչ՝ միայն Աստուծոյ: Այո՛, միայն Ինք կրնայ մեր արցունքները սրբել, մխիթարել, մեղքերէ ազատագրել, վերանորոգել, դրախտային կեանքին առաջնորդել, յաւիտենական երջանկութիւն պարգեւել:

Մէկ խօսքով՝ Աստուած ամենուրեք ներկայ է մեր կեանքին մէջ, ներկայ է տիեզերքին մէջ, մարդկային հոգիին մէջ: Այո՛, Աստուած մեր կողքին է, արդեօ՞ք կը զգանք, կը տեսնե՞նք արդեօք, պատրա՞ստ ենք մեր հայեացքը Իրեն դարձնել:

Յաճախ աւելի մեծ կարեւորութիւն կու տանք մեր ֆիզիքական աչքի լոյսին, քան՝ հոգիի լուսաւորութեան: Աչքին լոյսը առողջ պահելու համար աւելի ճիգ կը թափենք: Ճի՛շդ է՝ «Աչքն է Մարմնին ճրագը. Երբ աչքդ առողջ է՝ ամբողջ մարմինդ լուսաւոր կ՚ըլլայ, իսկ երբ աչքդ վատառողջ է՝ ամբողջ մարմինդ խաւար կ՚ըլլայ: Արդ, եթէ մէջդ եղող լոյսը խաւար է, որքա՜ն աւելի մթին է այդ խաւարը» (Մտ 6.22-23), կ՚ըսէ Քրիստոս:

Վստահ ըլլանք, որ երբ մարդ իր տեսողութիւնը կը կորսնցնէ՝ ամէն ենչ կը խաւարի. եթէ մարմնաւոր լոյսի տեսակէտէն այդպէս է, ապա որքա՜ն կարեւոր է հոգիի լոյսը: Երբ Հոգիի աչքը կուրանայ, ամէն տեղ խաւար կը տիրէ, խաւարի իշխանն է, որ կը տիրապետէ մարդուն ներսիդին:

Հետեւաբար, զգո՛յշ ըլլանք, որ մեր մէջ Տիրոջ լոյսը երբեք չխաւարի, այսինքն՝ Աստուծոյ հոգին մնայուն կերպով ներթափանցէ մեր կեանքին մէջ, մեր հոգիին մէջ, որովհետեւ հոգեւոր լոյսին միակ աղբիւրը Աստուած Ինքն է: Երբե՛ք թոյլ չտանք, որ այդ լոյսը խաւարի մեր մէջ, այլապէս, մեր կեանքը կը խաւարի, մեր կեանքը կը կորսնցնէ իր ամբողջական իմաստը:

Հաւատքո՛վ ապրինք եւ Աստուած կ՚օրհնէ մեզի:

Արթո՛ւն ու գիտակից ըլլանք եւ կը ժառանգենք յաւիտենական կեանքը: Միշտ ԲԱՑ ՊԱՀԵՆՔ ՀՈԳԻԻՆ ԱՉՔԵՐԸ, ԵՐԲԵ՛Ք ՉՓԱԿԵՆՔ, որպէսզի մնայուն կերպով տեսնենք աստուածային լոյսը եւ վայելենք իր պարգեւած բոլոր բարիքները:

Բարգէն Արքեպիսկոպոս Զարեան

ՈՒՍԱՒՈՐԻՉ
ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

ՄԵՍԻԱԿԱՆ ԱՌԵՂԾՈՒԱԾԸ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՃԱՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՅՈՒԴԱՅԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍՊԱՍՈՒՄՆԵՐԸ

ՄԵՍԻԱ, ՄԵՍԻԱՆԵՐ ԵՒ ՆԱԶՈՎՐԵՑԻ ՅԻՍՈՒՍ

ՄԱՍ Գ.

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՃԱՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ԵԲՐԱՅԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒՈՂ ՄԵՍԻԱԿԱՆ ՏԱՐՐԵՐԸ

Երկրորդ Տաճարի ժամանակաշրջանին, զարգացաւ նաեւ Եբրայական հոգեւոր-կրօնաշունչ գրականութիւն մը, այդ գրականութեան արգասիքը եղող գիրքերէն ոմանք Քրիստոնեայ Եկեղեցւոյ կողմէ բնորոշուեցան որպէս՝ Երկրորդականոն գիրքեր, իսկ ուրիշներ՝ Պարականոն, այսինքն՝ կանոնէ դուրս ձգուելիք գիրքեր (Սուրբ գրոց կանոնականութեան բարդ հարցը մեր նիւթէն դուրս կը մնայ)։ Առնենք մի քանի օրինակներ, թէ՝ յիշեալ գիրքերուն մէջ Մեսիան որպէս ինչ կը ներկայացուէր։

- «Սողոմոնի Սաղմոսներ» գիրքին 17-րդ Սաղմոսին 21-րդ համարին մէջ, կը գտնենք առաջին ակնարկութիւնը՝ «Դաւիթի Որդի» արտայայտութեան, ուր Մեսիայի կերպարը կը ներկայանայ որպէս՝ ազնուական ծագում ունեցող Թագաւոր մը։
- «Ենովքի Ա.» գիրքին մէջ, Մեսիային կը վերագրուի աստուածային յատկութիւններ, որուն դիմաց բոլոր թագաւորները, կառավարիչները, բարձրաստիճան պաշտօնեաներ եւ աշխարհի ղեկավարներ ծունկի գալով պիտի երկրպագեն անոր եւ խնդրեն անոր ողորմութիւնը։ Այս գիրքին մէջ է, նաեւ, որ կը հանդիպինք՝ «Մարդու Որդի» Մեսիական տիտղոսին (քաղուած Դանիէլի մարգարէութեան 7-րդ գլուխէն)։
- «Յուդայի Կտակարան»ին մէջ կը հանդիպինք երկու Մեսիաներու.- մէկը քահանայ, միւսը թագաւոր, ուր քահանան աւելի բարձր հեղինակութիւն կը վայելէ սակայն։ Մինչդեռ «Դանի Կտակարան»ին մէջ, Մեսիան կը ներկայանայ երկու հանգամանքներով, միեւնոյն ժամանակ ըլլալով թէ՛ քահանայ եւ թէ՝ թագաւոր։

Արդ, Երկրորդ Տաճարի ժամանակաշրջանէն հասած Եբրայական գրականութենէն մեկնելով, կրնանք տեսնել, թէ՝ Յուդայականութեան մէջ Մեսիայի գաղափարը միատար չէր, այլ՝ զանազան Մեսիաներու պատկերացումներ կը գտնենք հոն։ Իսկ Յիսուսի կերպարը, անոնցմէ ոչ մէկուն հետ կը համընկնէր։

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Յիսուսի Մեսիական խորհուրդը դարերու ընթացքին աղաւաղուած էր Եբրայական մտածողութեան եւ Յուդայականութեան գաղափարախօսութեան մէջ։ Կրօնական հոսանքներէն իւրաքանչիւրը իր տեսութիւնը ունէր, որոնք միատարր եւ միաբնոյթ չէին։ Սակայն անոնք մէկ բանի մէջ համաձայնութեան եկած էին, այն ալ՝ մերժումն էր Յիսուսի Մեսիայութեան։

Յիսուս Մեսիան էր ոչ ըստ Փարիսեցիներուն, Սադուկեցիներուն, Եսսենացիներուն կամ Նախանձայոյզներուն, այլ՝ Յիսուսի Մեսիականութեան մասին մարգարէացած էին նոյնինքն Աբրահամ, Մովսէս, Դաւիթ եւ ամբողջ հոյլը Թանախեան (Քրիստոնէական՝ Հին Կտակարանեան) նահապետներուն, մարգարէներուն, Քահանայապետներուն։

Յիսուս խոստացուած Մեսիան էր ըստ Թանախի իւրաքանչիւր գիրքի, որոնք բոլորն ալ իր մասին կը վկայէին (Յովհաննէս 5.39), եւ որոնց մէջ յիշուած մեսիական աւելի քան 300 մարգարէութիւններ իրենց լրումն ու կատարումը կը գտնեն Յիսուսի անձին մէջ։

Արդարեւ, Յիսուս Մովսէսով խոստացուած ՄԱՐԳԱՐԷՆ է (Բ. Օրինաց 18.18, Եբրայեցիս 3.1-6), Մելքիսեդեկի օրինակով յաւիտենական ՔԱՀԱՆԱՆ (Եբրայեցիս 7.15), եւ Դաւիթի Որդի՝ ԹԱԳԱՒՈՐԸ (Մատթէոս 1.6, Մարկոս 15.2, Ղուկաս 23.42-43, Յայտնութիւն Յովհաննու 1.5)։ Մեսիական այս երեք հանգամանքները՝ Մարգարէ, Քահանայ եւ Թագաւոր, իր մէջ մարմնաւորող Մեսիան է Քրիստոս։

Գեղարդ Ծայրագոյն Վարդապետ Քիւսպէկեան

ՕԳՏԱԳՈՐԾԱԾ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ

- Green, Joel B., Scot McKnight, and I. Howard. Marshall. Dictionary of Jesus and the Gospels. Downers Grove, IL: InterVarsity, 1992. Print.
- Helyer, Larry R. Exploring Jewish Literature of the Second Temple Period: A Guide for New Testament Students. Downers, Grove, Ill.: InterVarsity, 2002. Print.
- Keener, Craig S. The IVP Bible Background Commentary: New Testament. Downers Grove, IL: InterVarsity, 1993. Print.
- Reid, Daniel G. The IVP Dictionary of the New Testament: A One-volume Compendium of Contemporary Biblical Scholarship. Downers Grove, IL: InterVarsity, 2004. Print.
- Tenney, Merrill C. New Testament Survey. Grand Rapids: Eerdmans, 1961. Print.
- Nickelsburg, George W. E. and Michael E. Stone. Faith and Piety in Early Judaism: Texts and Documents. Philadelphia: Fortress, 1983.
- George W. E. Nickelsburg, Jewish Literature Between the Bible and the Mishnah: A Historical and Literary Introduction, Second Revised Edition (Minneapolis: Fortress, 2005)
- Marinus de Jonge, "Messiah," and Richard A. Horsley, "Messianic Movements in Judaism," Anchor Bible Dictionary volume 4, pages 777-788 and 791-797.
- Nickelsburg, George W. E. and Michael E. Stone. Faith and Piety in Early Judaism: Texts and Documents. Philadelphia: Fortress, 1983.

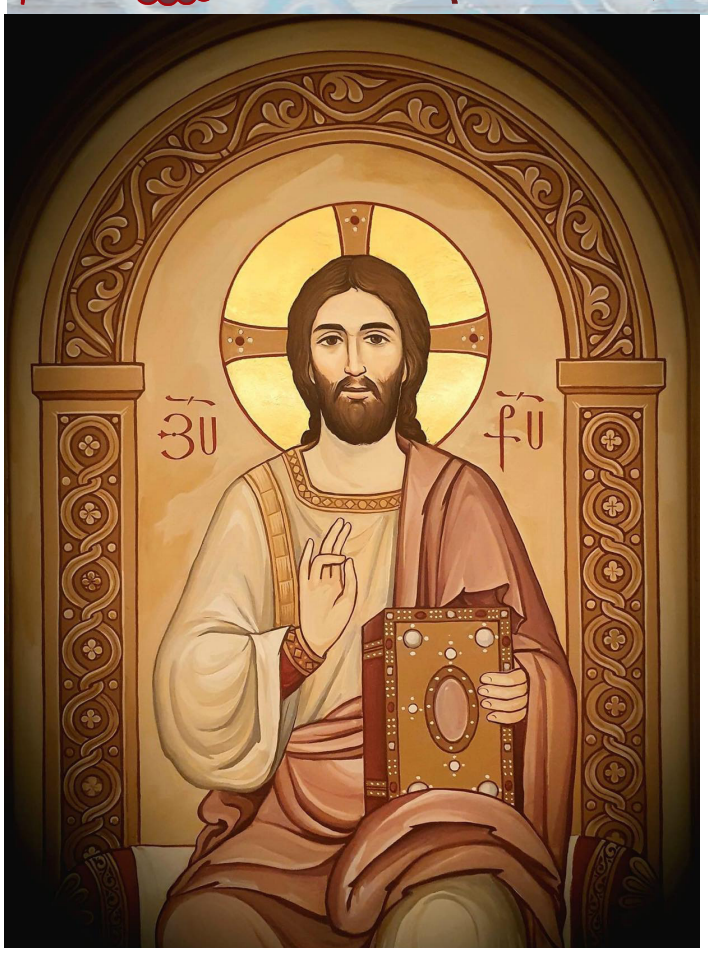

ՀՈԳԵՒՈՐ ՄՏՈՐՈՒՄՆԵՐ

Յիսուս Ի՛նք մեզի յայտնեց, թէ Աստուած մարդասէր եւ ողորմած Հայր է, որ մեզ կը հրաւիրէ Իրեն դիմելու եւ հաւատքով ու վստահութեամբ աղօթելու՝ մեր բոլոր կարիքներուն համար:

Տակաւին, Յիսուս Ի՛նք էր որ մեզի սորվեցուց, թէ Աստուծոյ աչքին բոլորս ալ արժէքաւոր ու արժանաւոր որդիներ ենք՝ առանց սեռի կամ տեսակի կամ գոյնի տարբերութեան ու խտրութեան, թէ Աստուածային բիւրեղ, մաքուր, անշահախնդիր սէրն է մարդկային կեանքի առաջին ու միա՛կ կանոնը:

Այսօր Քրիստոս կը հրաւիրէ մեզ Իրե՛ն երթալու եւ Իրե՛ն հետեւելու. «Եկէ՛ք ինծի Դուք բոլոր յոգնածներդ եւ ծանրաբեռնուածներդ, եւ ես ձեզի հանգիստ պիտի պարգեւեմ…»:

Յիսուս, Մեծ Վարդապետը, կը հրաւիրէ մեզ Քալելու Իր Խօսքին լոյսի ճանապարհէն՝ օգնութեամբը Իր Հոգիին: «Ան որ ինծի հետեւի՝ խաւարին մէջէն պիտի չքալէ, այլ պիտի ունենայ կեանքի լոյսը…».

Հետեւինք մեր Տիրոջ ու Փրկիչին Յիսուս Քրիստոսի ուսուցումներուն ու կեանքին:

ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔԸ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆ

Գլուխ 7

- *Ուսուցում դատաստանի մասին (Մտ 7. 1-11)*
- *Ոսկէ կանոնը (Մտ 7. 12)*
- *Երկու ճանապարհ (Մտ 7. 13-14)*
- *Սուտ մարգարէները (Մտ 7. 15-20)*
- *Ճշմարիտ աշակերտներ (Մտ 7. 21-27)*

ԺԱՅՌԻ ՎՐԱ ԿԱՌՈՒՑՈՒԱԾ (Մտ 7. 24-27)

ՏՈՒՆՆ ՈՒ ԱՆՈՐ ՀԻՄՔԸ

Մատթէոսի աւետարանին մէջ Լերան քարոզը կ՚աւարտի հետեւեալ առակով, որ կարծէք բոլոր առակներու եւ Յիսուսի ուսուցումներուն եզրափակիչ խօսքը ըլլայ: Երկու աւետարաններուն մէջ պատմուած առակները թեթեւակիօրէն տարբեր են, բայց հիմական միտքը նոյնն է: Ղուկասը պատմութիւնը կը ներկայացնէ աւելի ընդհանրական ձեւով, որ հասկնալի ըլլայ, որ երկրի մէջ ալ կարդացուի: Մատթէոսի մօտ շեշտը տեղի վրայ դրուած է, զոր մարդը ընտրեց կառուցելու համար: Պաղեստինի մէջ, այն վայրը որ աշնան ողողումներ կրնային ըլլալ, ամրանը չոր կ՚ըլլար:

Յիմար կառուցողը ամրանը գուցէ հաճելի գտնէր բնակելու համար, բայց աշնան անձրեւներու պատճառով պիտի տեսնէր տան կործանումը: Իմաստուն մարդը, այս բոլորը նկատի ունենալով պիտի որոնէր ժայռոտ հատուած մը, ուր իր կառուցած տունը հեղեղներու ժամանակ անփսաս պիտի մնար:

ԼՍԵԼ ԵՒ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼ

Ասիկա անուղղակի սպառնալիք է անոնց դէմ, որոնք կը լսեն Յիսուսի ըսածը, բայց լսելէ անդին չեն անցնիր եւ զայն գործի չեն վերածեր: Որո՞նք են այն պատճառները, որ մարդիկ կը լսեն Յիսուսի պատուիրանները բայց կը ձախողին զանոնք գործի վերածել, իմանալով հանդերձ, որ զանոնք պէտք է կատարել:

Ընդհանուր պատճառներէն մէկը դժկամութիւնն է: Հոգեբանները կ՚ըսեն, որ ամենավտանգաւորը կեանքի մէջ ունենալով հանդերձ զգացում մը զայն գործի չվերածելն է:

Զգացումը գործի տեղը չի կրնար բռնել: Զգացական պահուան մէջ շատ յաճախ չենք կրնար մտածել ուրիշներու մասին, թէ ինչ վիճակի մէջ են:

Ինչպէ՞ս պէտք է զգացումը գործի վերածել. մէկ անգամ պէտք է փորձել: Դժուարը առաջին քայլն է:

Այլ պատճառ, որ չենք կրնար գործի վերածել մեր անկարողութիւնն է՝ ունենալու երկար հայեացք: Մատթէոսի աւետարանի յիմար կառուցողը չունեցաւ ապագային նայելու ոգին. ինչ որ իր մտքին մէջ կար պարզապէս կառուցելն էր այն կէտը, իբրեւ հաճելի միջավայր: Եթէ մի քանի ամիս յետոյ գալիքի մասին մտածէր, պիտի անդրադառնար որ ոչ թէ հաճելին է, որ կը կառուցէ, այլ՝ աղէտալին:

Ինչ որ ճշմարիտ է գործնական բաներու համար, նոյնպէս ճշմարիտ է հոգեւորի համար:

Այլ պատճառ.

Դժուարութիւններէն խուսափիլը: Քրիստոնեայ ճանապարհին մէջ մնալը ջանք կը պահանջէ: Այս բնական հայեցողութեան առջեւ երկու բան պէտք է յիշենք: Առաջինը՝ քրիստոնէութիւնը մեզ հեշտութիւն չ՚ընձեռեր, բայց կը խոստանայ՝ փառք: Երկրորդ, դժուար ճամբան կը մոռցուի փառքի ճանապարհի աւարտին: Յակոբոս Առաքեալը կ՚ըսէ. «Խօսքը կատարողներ եղէք եւ ոչ թէ միայն զայն լսողներ համարեցեք դուք ձեզ» (Յկ 1.22):

ՃԱՆՉՆԱՆՔ ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ

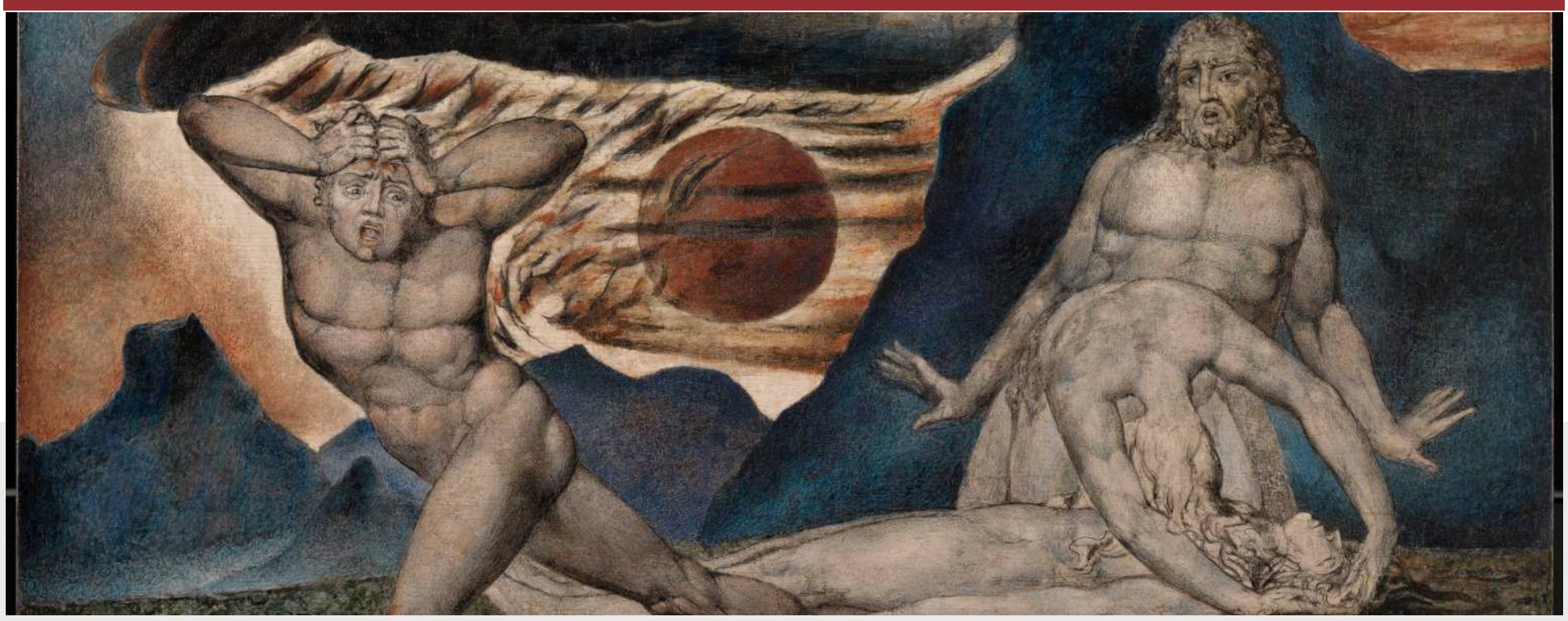

Ամբողջացան երկինք ու երկիր եւ անոնց բոլոր զարդերը։ Եւ Աստուած իր բոլոր գործերը եօթներորդ օրը լմնցուց ու եօթներորդ օրը հանգստացաւ իր բոլոր գործերէն։ Եւ Աստուած եօթներորդ օրը օրհնեց ու սրբեց զանիկա. վասնզի անոր մէջ հանգստացաւ իր բոլոր գործերէն՝ որոնք ստեղծագործութեան մէջ կատարած էր։

Ասոնք են երկնքի ու երկրի ծնունդները՝ անոնց ստեղծուած ատենը։

Երբ Տէր Աստուած երկիրն ու երկինքը ըրաւ, դեռ դաշտին բոլոր բոյսերը՝ երկրի վրայ չեղած եւ դաշտին բոլոր խոտը՝ դեռ չբուսած. քանզի Տէր Աստուած երկրի վրայ տակաւին անձրեւ բերած չէր ու գետինը մշակող մարդ չկար, հապա երկրէն շոգի կելլէր ու գետնին բոլոր երեսը կը ջրէր։ Տէր Աստուած գետնին հողէն շինեց մարդը եւ անոր ռնգունքներէն կենդանութեան շունչ փչեց ու մարդը կենդանի հոգի եղաւ։

Եւ Տէր Աստուած արեւելեան կողմը՝ Եդեմի մէջ՝ պարտէզ տնկեց ու իր շինած մարդը հոն դրաւ։ Եւ Տէր Աստուած գետնէն՝ տեսնելու հաճելի եւ ուտելու աղէկ ամէն ծառ ու պարտէզին մէջտեղը կենաց ծառը եւ բարին ու չարը գիտնալու ծառն ալ բուսցուց։ Եւ պարտէզը ջրելու համար Եդեմէն գետ մը կելլէր ու անկէ չորս ճիւղի կը բաժնուէր։ Մէկուն անունը Փիսոն է. ասիկա Եւիլայի բոլոր երկիրը կը պտըտի, ուր ոսկի կայ եւ այն երկրին ոսկին ազնիւ է. սուտակ ու եղնգնաքար կայ հոն։ Ու երկրորդ գետին անունը Գեհոն է. ասիկա Քուշի բոլոր երկիրը կը պտըտի։ Ու երրորդ գետին անունը Տիգրիս է. ասիկա Ասորեստանի արեւելեան կողմը կերթայ։ Եւ չորրորդ գետը Եփրատ է։ Եւ Տէր Աստուած առաւ մարդը ու Եդեմի պարտէզին մէջ դրաւ, որպէսզի զանիկա մշակէ ու պահէ։ Եւ Տէր Աստուած պատուիրեց մարդուն՝ ըսելով. «Պարտէզին բոլոր ծառերէն համարձակ կեր. բայց բարիի ու չարի գիտութեան ծառէն մի՛ ուտեր. քանզի այն օրը որ անկէ ուտես, անշուշտ պիտի մեռնիս»։

Տէր Աստուած ըսաւ. «Աղէկ չէ որ Ադամ մինակ ըլլայ. անոր օգնական մը ընեմ իրեն յարմար» եւ Տէր Աստուած դաշտին բոլոր գազաններն ու երկնքի բոլոր թռչունները հողէն շինեց եւ Ադամին առջեւ բերաւ, որպէսզի տեսնէ թէ անոնց ի՛նչ անուն պիտի դնէ։ Ադամ, որ մարդ կը նշանակէ, ի՛նչ անուն, որ դրաւ շնչաւոր կենդանիի, այն եղաւ անոր անունը։ Ադամ բոլոր անասուններուն ու երկնքի թռչուններուն եւ դաշտի բոլոր գազաններուն անուններ դրաւ, բայց Ադամին յարմար օգնական մը չգտնուեցաւ։ Եւ Տէր Աստուած խորունկ քուն մը բերաւ Ադամին վրայ ու անիկա քնացաւ։ Անոր կողին ոսկորներէն մէկը առաւ ու անոր տեղը միս լեցուց։ Տէր Աստուած Ադամէն առած կողին ոսկորը կին շինեց ու զանիկա Ադամին բերաւ։ Ադամ ըսաւ. «Հիմա ասիկա ոսկորէս ոսկոր ու մարմինէս մարմին է. ասիկա Կին կոչուի, քանզի իր այրէն առնուեցաւ»։ Անոր համար այրը պիտի ձգէ իր հայրը ու իր մայրը եւ իր կնոջ պիտի յարի ու մէկ մարմին պիտի ըլլան։ Եւ Ադամ ու իր կինը՝ Եւան, որ կեանք կը նշանակէ, երկուքն ալ մերկ էին ու չէին ամչնար։

ԿԱՅԷՆ ԵՒ ԱԲԷԼ

Եւ Ադամ գիտցաւ իր Եւա կինը ու ան յղացաւ ու Կայէնը ծնաւ եւ ըսաւ. «Մարդ ստացայ Տիրոջմէն»։ Եւ դարձեալ անոր Աբէլ եղբայրը ծնաւ եւ Աբէլ ոչխարներու հովիւ եղաւ, բայց Կայէն երկիրը կը մշակ էր։

Ժամանակ մը յետոյ Կայէն երկրի պտուղէն Տիրոջը ընծայ բերաւ։ Եւ Աբէլ ինք ալ ոչխարներուն անդրանիկներէն ու անոնց պարարտներէն բերաւ։ Տէրը Աբէլին ու անոր ընծային նայեցաւ, բայց Կայէնին ու անոր ընծային չնայեցաւ։ Ուստի Կայէն խիստ բարկացաւ ու երեսը կախեց։ Եւ Տէրը Կայէնին ըսաւ. «Ինչո՞ւ բարկացար ու ինչո՞ւ երեսդ կախեցիր. Եթէ աղէկ ընես, ընդունելի չը՞ լլար։ Եթէ աղէկ չընես, մեղքը դրանը քով պառկած է եւ անիկա քեզի պիտի հնազանդի ու դուն անոր պիտի իշխես»։

Կայէն իր Աբէլ եղբօրը հետ խօսեցաւ ու երբ անոնք դաշտն էին, Կայէն իր Աբէլ եղբօրը վրայ ելաւ ու սպաննեց զանիկա։ Տէրը Կայէնին ըսաւ. «Ո՞ւր է քու եղբայրդ Աբէլը»։ Անիկա ըսաւ. «Չեմ գիտեր, միթէ ես իմ եղբօրս պահապա՞ն եմ»։ Տէրը ըսաւ. «Ի՞նչ ըրիր, քու եղբօրդ արեան ձայնը գետնէն ինծի կը բողոքէ։ Դուն անիծեալ ես երկրէն, որ իր բերանը բացաւ եղբօրդ արիւնը քու ձեռքէդ ընդունելու։ Երբ երկիրը մշակես, այսուհետեւ իր արդիւնքը պիտի չտայ քեզի, երկրի մէջ աստանդական ու թափառական ըլլաս»։